

ПОЗИТИВ

Владан Мајијевић

ДЕСЕТ (НЕ)СНИМЉЕНИХ ФОТОГРАФИЈА

Дубравка Сарамандић стоји на балкону и гледа светла Лондона. Хладан ветар јој ћарлија кроз косу и нагони сузе на очи. У руци јој је велики стари двоглед, али га не користи. Слаб је он за даљину коју би она да победи. Дубравка је продавачица у највећој лондонској робној кући. Ради на одељењу козметике, ако је ових дана нису отпустили. Данима не иде на посао, размишља о свом животу и осећа се лоше. Дође јој да прекорачи ограду балкона. Бетон ће јој доћи главе. Увек је живела по зградама и солитерима, а изнад свега је волела природу. Једном, била је још увек студенткиња, уживала је у лепоти природе као мало ко, и о том зимском дану, сада, док посматра светла Лондона, размишља.

Душан Даниловић устаје од стола и пожурује раднике који нису одмакли од супе. Цигарета му већ виси на горњој усни. Радници не могу да верују. Душан живи у селу Пријевору, али се за њега не може рећи да је сељак, иако има и коња, и краве, и кокошке. О имању и стоци, ако изузмемо мрког Ошида, брине његова жена. Он се од тих сеоских послова извлачи одлазећи у надницу. Надалеко је познат зидар. Уме најбоље да скроји кров, да у грам и метар прорачуна материјал којег треба купити за кућу. По изгледу и по менталитету, прави је Не-

мац. Висок и плав. Радан, чуваран, строг. На градилиштима га газде моле да радницима дозволи да мало предахну. Цигара му вечито виси о горњој усни, три пакла нишке мораве попуши дневно. За уветом мастиљава оловка, у задњем џепу жути метар на расклапање и блокчић којем је прва страна обојена наранџасто јер су корице, навлажене његовим знојем, пустиле боју. Од алкохола пије само ракију. Не много јаку – двадесет, двадесет два града. Кад нема ракије, или кад је жедан, може да попије и неко друго пиће, али то не рачуна да је попио. И брзо једе. Радници се још увек прље супом, а он је већ устао од стола и кренуо на посао.

Љубинко Даниловић се окреће ка сину и бесно му прети: ошишаћу ја и тебе и Хендрикса. Љубинко је завршио неколико заната, а променио још и више. Увек је говорио занат је златан, и увек је свом сину Влади говорио: Сине, учи школу да се не мучиш као ја. Сад ради као молер. Као Хитлер, рекао би његов син, увелико дрман пубертетом. Али Љубинко неће постати канцелар Немачке. Фале му бркчићи. Зато неће заратити са целим светом, већ само са својим сином, пошто Влада, да га убијеш, неће да учи. Можда би му овај и опростио лош успех у школи, кад би се он подшишао, али Влада носи косу до пола леђа и оцу каже: Никад нећу личити на Иву Лолу Рибара. На његову срећу, отац још увек не зна да он има склоности ка књижевности и да је написао шаљиву студију о томе зашто сваки молер пева и звижди док ради. У тој студији тврди да фарбе садрже опасну синтетичку дрогу, да Хитлер не би имао онакав глас и не би завео масе да није био молер, да особе префињеног слуха тешко могу издржати певање молера. Немогуће је наћи молера који је и добар мајстор и добар певач, каже на крају своје студије, и додаје, ето, на пример, мој отац је лош мајстор и лоше пева. Ипак, колико год да је писцу те студије, и будућем песнику, смешна претња упућена Џимију Хендриксу и њему, он стојећи испред оца не сме да се насмеје.

Миле Турпуковски узима маказе и приноси их човеку коме коса, пребачена преко наслона столице, још мало па додирује под. Човек на његовој столици је у средњој доби, и коса му је ретка, седа. Искрзана. На колико да скратим, пита Миле који, као и сви други фризери, има ружну фризуру. Човек на столици дуго ћути, а онда каже: Скрати тако да личим на Иву Лолу Рибара, или на неког другог комунисту.

Мирослав Сарамандић се пење на столицу и скида слику Јосипа Броза Тита. Професора Сарамандића, у његовом присуству, нико не сме да зове Шоњцо. Тако га зову иза леђа. И нико не сме да дирне слику Јосипа Броза Тита која виси изнад табле, иако је Титово време одавно прошло. Професор Сарамандић, који предаје механику и отпорност материјала у машинској школи, заштитник је те слике. А Тито стоји за беспрекорно изгланцаним стругом и сав је предан послу. На себи има тегетни мантил. На ивици понка догорева спуштена хавана. Својим ђацима професор Сарамандић је говорио: Децо, учите занат и гледајте овога човека, он је најбољи доказ докле може да стигне добар машинбравар. Али његова кћерка, која је давно отишла у Лондон, престала је да му се јавља и он се у последње време често изненађује својим неочекиваним поступцима. Сада се изненада, на пола часа, попео на столицу. Ђаци гледају како скида слику, и нешто им жао и Тита и професора.

Војислав Поледица љутито корача улицом, док градски сат откуцава поноћ. Поледица је политичар. Конзервативац. Националиста. Враћа се са вечере, а до хотела Београд, у којем га чека соба, прате га колеге из месног одбора странке, професори и истакнути људи из места у којем је имао митинг и у којем је решио да преноћи. Много му смета што су сви натписи радњи исписани латиницом, и то не може да прећути. Они најистакнутији у његовој партији то такође ватрено осуђују, један од њих износи да и на улазу у занатску четврт, замислите, латиницом пише Бојациско сокаче, а та четврт је с почетка прошлог века. Једногласно се у том поноћном часу јадикује над судбином ћирилице. Скоро једногласно. Наилазе на златару чије је име исписано ћирилицом, и расположење им се умногоме поправља. Али професор Сарамандић није могао да издржи. Искористивши тренутак тишине он Поледици рече да златару држи Шиптар. Сад сви ћуте. Нико не проговара, иако мало ко верује да је реченица професора Сарамандића тачна. Апсурд је оживљен, и ту се више ништа не може. Кораци Војислава Поледице су све жустрији и он све више одмиче својим пратиоцима.

Зорица Јефтовић скамењена гледа у истакнутог српског политичара. Зорица свако пре подне ради у златари, јер пре подне знају да бану разне инспекције. Поподне ради радница. Наравно, непријављена. Тог јутра, у њену златару је ушао познати политичар Војислав Поледица. С врата ју је упитао ко је газда златаре. Када му је рекла мужевљево име и презиме, он се сав озарио. Значи није Шиптар, радосно је

узвикнуо и весела атмосфера се сама створила. Тражио је да погледа привеске за ланчиће. На свом ланчићу је имао привезак шкорпије, али она је била сувише мала, и није му се свиђала. Желео је нешто друго, нешто необично. Само не крстић. Ни крстић, ни плочицу са Светим Николом, ни плочицу са другим свецом. Далеко од тога да је он био атеиста, није. Да јесте, не би му сметао крст. Крст га подсећа на православље, на Христа, на Божје заповести. Е, то нарочито не жели. Он ланчић носи испод кошуље и једино га примећује при сексуалном чину. Тада ланчић пада по особи која је под њим. Разуме се, он је увек одозго. И како се може осећати верник који на сисама жене с којом је у коитусу види крст који га подсећа да је прељуба грех. Али Зорица Јефтовић о томе није размишљала. Она је, пре него што се укипила, рекла: Чудо Ви нећете крст кад се Ваша партија залаже за очување традиције, за славу крсне славе. На шта јој је он, дословце, казао: Нећу, госпођо Јефтовић, јер ја све ређе водим љубав, а све чешће, да простите, јебем.

На зидном календару код вулканизера Рада Зиндовића дугонога рашчепуља у црним доколеницама јаше камионску гуму. Дубоке шаре на гуми. Поред шара и ноге рашчепуље су задовољавајуће, а све друго је тихи очај. Очи су јој ситне, усне танке, сисе опуштене. Насупрот њој седи Љубинко Даниловић, чита новине и пије ракију, не забрављајући да сваки пут на прљави под проспе мало ракије оцу за душу. Та импровизирана кафаница од два стола му је пријатна и он у њу зна да сврати на ракијицу и кад нема посла код вулканизера Рада. Некад и на десетак ракијица. Тада критеријуми опадну и дугонога рашчепуља постане јако пожељна.

Раде Зиндовић надувану гуму котрља ка скенеру и говори: Да ти кажем, он је у праву. Љубинко му из новина чита најинтересантније делове интервјуа Војислава Поледице. Он одобрава политичару, мада није у могућности да чује баш све што му пријатељ чита. Иза његових леђа компресор шишти. А нема ни времена за пажљивију анализу, мора да окрпи предњу десну и да допумпа све гуме на ТАМ-ићу. Само, мора прво да утврди где је та предња десна бушна. Зато је котрља ка скенеру. Скенером, Раде Зиндовић зове каду, подразумева се пуну воде, у коју потапа гуме и тражи место где се појављују мехурићи.

Влади Мандраку се сијају очи док корача за приколицом ТАМ-ића у којој се превози ковчег његовог деде. Слуша како дрво, од којег је

начињен ковчег, лупка о металну приколицу. Очи му се можда и не би напуниле сузама да није било толике разлике између тог путовања и оног кад су санке саме клизиле кроз влажни снег. Владо Мандрак је емотиван, уосталом, он је песник. Његово право презиме слабо ко, из књижевног света, зна. Узео је име које му је наденула бивша драга. Данас о њој много мисли. Кад је полазила за Лондон, звала га је. Он се премишљао и, остао. Људи што с њим корачају за приколицом без устручавања причају о пословима, и то им нико не може замерити, узимајући у обзир године које је покојник доживео. И Владо је мислима све мање присутан у пратњи. Док ковчег његовог деде одскаче у приколицу, због неравнина на путу и због тога што су гуме препумпане, он се сећа зиме од пре двадесетак година када је деда Душан, за њега и његову драгу, у санке упрегао Ошида и до мрака их возио пољима прекривеним снегом. Девојка се припијала уз њега и без трептања, својим крупним кестењастим очима, зачуђено гледала час у бела поља, час у околне беле шуме, час у његово лице, час у бело небо, и уопште није знала да ли је њихово санкање део стварности или бајке, а он је тада био моћан да се с вуковима ухвати у коштац, јер је јасно осећао да је вољен као Бог.